

Poslušajte, 60 let! Kdo bi zameril, če napišem, da se je po obeu oglasila slovenska pesem, brez pevovodje, sama po sebi. Od nekdaj je prišla harmonika... Ura je pet popoldne. Na vlak. Domov na vse štiri strani. Domačini spremljajo do postaje. Vstop. Vlak se počasi premakne. Beli robci so v zraku in roke, v srcu pa trpko vprašanje: »Bomo dočakali 120 letnico, da se zopet otresemo more, ki nas tlači, da postanemo zopet tovariši, saj za en sam samcat dan?«

Se to: vem, da na naslednjem zborovanju ne bo nihče manjkal, ki je bil na naši 60 letnici. Bilo je preveč prisrčno in iskreno! Vse upravičence radi orožnih vaj, boleznih itd. članstvo uvideva, a dosledno bojkotiranje vseh naših zborovanj s strani male peščice včlanjenega učiteljstva — je samo obžalovanja vredno. Odbor naj uporabi predloge in sklepe o izključitvi. Vsi drugi pa z govorom tov. predsednika: »Naprej po beli ali blatni cesti lepšemu cilju nasproti.«

Dolžnost vseh je udeležba na prihodnjem zborovanju meseca junija v Velenju.

Saša Ličen.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG je zborovalo dne 13. IV. in 18. V.; prvič v Mariboru, drugič v Studen- cih. Na prvem zborovanju je bilo prisotnih 78 članov, t. j. 71 %, drugič pa 84 članov, t. j. 77 %. Pristopila sta dva nova člana.

I. Predsednik ugotavlja, da je smatrati zborovanja kot šolski dan, česar naj se članstvo zaveda. Vkljub dobremu obisku naših zborovanj, se pa nekatere šole odlikujejo po slabem obisku. Naša zborovanja niso le naš stanovski, temveč tudi poklicni forum. Po situacijskem poročilu in obravnavanju dopisov se je vršil namesto predavanja meščansko- šolskega učitelja Alberta Žerjave, razgovor o spisu v ljudski šoli. Razgovor je pokazal, da je danes učiteljstvo v srezu v učenem delu narodnega jezika pravilno razgibano in življenjsko usmerjeno. Razgovora so se udeležili pred- vsem tov. Petrovič, Podgornik, Petrun, Blažič, Luknar, Ledinek. — Pov. US tov. Ledinek je podal poročilo o stanju naše socialne insti- tucije in nekaj pojasnil na vprašanja. Pristo- pili so štirje novi člani.

II. Na drugem zborovanju, kjer je bil obisk prav dober, je predaval meščansko- šolski učitelj Emil Smasek o »teoriji in praksi mladinskega gledališča«. Predavanje je že po svoji zanimivosti in pestrosti snovi ter po načinu podajanja zadovoljilo vse poslušalce, enega iz tega, drugega iz drugega vidika. Predavatelj je prikazal problem mladinskega gledališča iz vidika teoretskega gledanja, kakor tudi iz svojih skusenj praktičnega snovanja. V teoretskem delu se je dotaknil vprašanj, kaj je in kaj ni mladinsko gledališče, in kakšno naj bo to gledališče, da bo ustrezalo ped- psihološkim in umetnostnim zahtevam. Na osnovi prikaza posameznih razvojnih stopenj otroka je postavil tudi njih zahteve do gleda- lišča. Tako je od razvojne stopnje odvisen izbor snovi, način obdelave in oblika prika- zovanja. Odklonil je tako zvane mladinske teatre, kjer nastopa deca. Deca se more in tudi mora teatrsko udeleževati, vendar mora biti takrat snovanje in delo vse v njih rokah in po njihovi iniciativi, t. j. da pri takem delu sodeluje večja skupina ali celo ves razred. Mladinsko gledališče pa nima smotra le v tem, da se deca v njem izživlja, raste in iz- obrazuje, naloženo ji je tudi važno pedago-ško-psihološko eksperimentalno delo. Za uspešno delo mladinskega gledališča je po- trebna delitev dela. Nujen je ped-psihološki odsek, dalje umetniški odsek in še propa- gandni odsek. Vsi odseki, posebno prva dva, morajo biti tesno povezani. Naloge ped- psihološkega odseka bi bile, da donasa psih- pe- dagoške podatke za nadaljnje delo. Metode dela so: opazovanja otrok med predstavo, proučevanje dopisov in risb otrok, ter ankete in svobodni razgovori z otroki o predstavi. Zaključkom tega proučevanja se morajo po- rediti umetniški vidiki mladinskega gleda- lišča. Naloge mladinskega gledališča pa ne morejo biti omejene na mesta in njih bližnjo okolico, temveč dostopne tudi našim delav- skim in kmečkim otrokom, ki so za take užitke hvalnejši kakor mestni »razneženje« otrok. — V praktičnem delu je predavatelj prikazal svoje zamisleke in delo na pripravah za prvo predstavo GMR.: Zakaj je izbral za prvo predstavo ravno Martina Krpana? Kak- šni vidiki so ga vodili pri obdelavi in zakaj se ni poslužil starih dramatizacij? Kako je zajel v delu samem vzgojni moment s tek- stom, scenerijo in podajanjem? Pri analizi predstave je s fotografskimi posnetki poka- zal zamisleke scen in posameznih oseb. Prav zanimivo je bilo tolmačenje otroških risb in dopisov. Iz njih je bilo posneti, da je bila deca z drugo in tretjo predstavo zelo zadovoljna, ko so se odstranile nekatere ovire in ne- umestnosti. Tov. Smasku je k njegovemu pr- vemu uspehu slovenskemu poizkusu prave mladinske predstave samo častitati.

Po predavanju so se še obravnavale sta- novske zadeve in dopisi, na kar je bilo zbor- ovanje radi pozne ure zaključeno. Prihodnje zborovanje bo v Mariboru. Za zborovanje je pripraviti predloge za skupščino.

Predsednik: Tajnik: Petrovič Šimon s. r. Ledinek Miloš s. r.

—t Peresa, svinčnike, kuverte, črnila, pi- sarniške in šolske potrebščine si najceneje dobavite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KO- ČEVJU je zborovalo dne 18. maja v Borovcu ob udeležbi 28 članov ali 31,4 %. Svojo od- sotnost so opravičili tov. Zupanec Sl., Debe- ljak A., Erker Am. in Vodopivec Iv.

Tov. Tratar kot domačin je pozdravil navzoče članstvo, ki se ni ustrašilo dežja in prihitelo v kraljestvo kočevske švice; da pri- sostvuje delu in uspehu učiteljstva v narod- nostno mešanem kraju. Priredil je zato s svo- jimi učenci akademijo in pokazal kaj zmore učiteljstvo v kraju, ki ima posebne težkoče in ovire. Prireditelj je bila zamišljena kot pro- slava materinskega dne, in ves program je bil posvečen našim mamicam, Materi božji, do- movini Jugoslaviji, neodrešeni domovini in kralju. Na sporedu so bili govori, deklama- cije, petje, telovadba in nastop harmonika-jev. — Tov. Tratar in otroci so želi priznanje navzočih.

Akademiji je sledilo stanovsko zborova- nje. Tov. predsednik je prisrčno pozdravil navzočega g. sres. nač. Brezgarja Mirka in ga prosil, naj še nadalje ohrani svojo naklo- njenost učiteljstvu, društvu in šoli.

Pri obravnavi dopisov je tov. predsednik povedal o delu in borbi organizacije za zvi- šanje naših prejemkov. Danes so težki in iz- redni časi in je razumljivo, če ne uspemo v svojih zadevah. Mnogi tovariši(ce) so ven- darle napredovali in tov. predsednik jim če- stita. Kdor je bil pri zadnjem napredovanju prezrt ali zapostavljen, naj to sporoči dru- štvu.

Vabilu sekcije, naj bi društva zborovala šele v juniju, da bi obravnavala proračun sekcije in druge zadeve, društvo ni moglo ustre- či, ker je imelo priprave in stroške za današ- nje zborovanje v Borovcu. Članstvo je na tem zboru pooblastilo odbor, da obravnava za- vede predsedniškega zbora in vse, kar je po- trebno za banov, skupščino.

Zborovalci so se izjavili proti prostovolj- nemu zavarovanju učiteljstva in sicer radi težkih gmotnih prilik. Delegati so pooblašeni, da glasujejo v tem smislu.

Delegata za obe skupščini sta tov. pred- sednik in tajnica.

Zborovalci so sprejeli sledeče predloge:

1. Sekcija pozivamo, da vzdrži čim tes- nejši stik s Savezom hrvatskega učiteljstva in da pripravi teren za enotno organizacijo vsega učiteljstva Jugoslavije.

2. Zahtevamo stalnost na službenem me- stu. Zahtevamo tudi, da se razpišejo prav vsa prosta učiteljska mesta.

3. Ponovno odločno zahtevamo, da se uredi vprašanje naših prejemkov; tretji in drugi draginski razred je odpraviti, vse pla- če pa zvišati, ker nam s samo kontrolo cen ni nič pomagano. Zahtevamo tudi izenačenje prejemkov poročenih učiteljev s prejemki učiteljev in pa redno napredovanje vsega učiteljskega.

4. Zahtevamo, da se učiteljstvu na narod- no mešanem ozemlju nudi poleg materialnih ugodnosti tudi potrebna močna moralna pod- pora naših oblasti in javnosti.

5. Pozdravljamo razpis kr. ban. uprave o podpiranju izredno nadarjenih revnih učen- cev pri nadaljnjem študiju. Mislimo pa, da naj bo edino krajevni učiteljski svet meroda- jen, da presodi vrednost učenca in ga pripo- roči kr. ban. upravi.

6. V zadnjih časih smo slišali in čitali mnogo o napadih na učiteljski stan. »Učit. tovariši« je priobčil več člankov o tej zadevi. Odločno obsojamo take napade, ki so zlonar- nerni, ker danes res ni čas za ustvarjanje nerazpoloženja ljudstva proti učiteljstvu.

7. Predlagamo kot nagrado učiteljstvu en- kratno brezplačno vožnjo na leto.

Statistiko, ki jo bo izvedlo društvo v na- rodnostno mešanem delu kočevskega sreza, imajo člani izpolniti in poslati tajnici najkas- nejše do 15. junija t. l.

Blagajniško stanje se je v zadnjih letih dokaj zboljšalo; zadnje mesece je pa v za- stoju. Tov. blagajnik je obvestil članstvo, da poravnava svoje dolgove pri društvu sigurno do 28. junija t. l.

Z željo naj bi bila naša stanovska zbor- ovanja številnejše obiskana in naj bi se v krogu organizacije zbralo prav vse učiteljstvo, ki je še danes izven naših vrst, je tov. pred- sednik zaključil zadnje letošnje zborovanje.

Po skupnem kosilu je napravilo članstvo izlet v kraljestvo alpske flore, na Krempe. Ves dan je deževalo, pri vzponu proti Kro- karju je dež odnehal. Z vrha Krempe smo gledali v dolino Kulpe in na kočevsko stran. Tovariši planinci so se povzpeli na 1121 m visokega Krokara. Nabrali smo si šope nar- cis in občudovali planinski encijan. Poiskali bi se kako alpsko cvetko, pa je začelo spet rostiti in zato smo se vrnili v Borovec. Kljub neugodnemu vremenu je bilo razpoloženje udeležencev naravnost odlično.

Trobiš, predsednik. Čok, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V DOL- LENDAVI je zborovalo dne 18. maja 1940. v Lendavi. Kljub slabemu vremenu se nas je zbralo 78 %, kar jasno kaže, da smo stanov- sko zavedni.

Po pozdravu tov. predsednika so sledili dopisi in tekoče društveno delo. Sprejeti so bili sledeči sklepi:

1. Ustanovil se je obmejni odsek, ki bo proučeval razmere, kar je nujno za šolsko in narodnoobrambno delo.

2. Članstvo bi se rado temeljiteje sezna- nilo z »Učit. pokretom«, zato bo o njem na prihodnjem zborovanju kratek referat.

3. Ideja neobveznega zdravniškega zava- rovanja je dobra, vendar smo dobili preveč pomanjkljive informacije, da bi lahko končno sklepali.

4. V našem srezu se sploh ne vršijo zdrav- stveni pregledi učencev, ali pa so tako povr- šni, da so brez efekta. Zato naj društvena uprava intervenira pri sreskem načelstvu, da se bodo tudi v našem srezu izvrševala določila zakona o zdravstvenem varstvu. Pri upra- vi Zdravstvenega doma pa se naj skuša do- seči, da se bodo bolni otroci sprejemali tudi izven uradnih ur.

5. Zadruga »Dom učitelj« nam ugaja. Ko se časi malo umirijo, bomo pristopale.

6. Debata o hospitiranju na Poskusni šoli v Ljubljani je bila precej razgibana. Videli smo nekaj metodčnih novosti. Pri nas naj bi se mislilo tudi na vaški tip poskusne šole.

Sledilo je predavanje tov. Majhena o iz- venšolskem delu. Pokazal nam je, da si mora vsak učitelj ustvariti kriterij za šolsko in iz- venšolsko delo. Poznati mora povezanost ce- lotnega življenja ter vse sile in zakonitosti, ki določajo sodobni gospodarski, socialni in kul- turni razvoj. Dobro mora preštudirati doma- če razmere, ki so okno v svet. Le tedaj bo njegovo delo zgrajeno na resničnih dejstvih in bo lahko vodilo k programu. Sociološko orientirani učitelji dajejo vsebino novi šoli in kažejo katero mesto naj zavzema učitelj v javnosti. Živahna debata je bila znak, da smo predavanje dojele.

Prihodnje zborovanje bo združeno z izle- tom v Kobilje dne 8. junija 1940. Predavanje bo o potrebi učiteljevega samoizobraževanja, skrbeli pa bomo tudi za dobro voljo.

Naknadno smo prejeli vabilo prekmur- skega muzejskega društva, da bi zborovali skupno z murskosoboškim društvom JUU v Murski Soboti ob priliki odkritja spomenika prekmurskim književnikom, 8.—9. junija 1940. Odbor je sklenil, da se vabilu odzove, ako bo do tedaj ukinjena začasna prepoved zborov- vanj. Podrobnosti objavimo pravočasno v »Tovarišu«.

Še nekaj vsem na uho: Članarina, člara- rina!

Fr. Mlekuž, preds. Petovar Milena, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KO- ZJEM je zborovalo 22. maja t. l. v ljudski šoli v Kozjem.

Tov. predsednik je po uvodnih besedah podal poročilo o položaju v organizaciji in o vseh aktualnih vprašanjih, ki zadevajo stan in šolo. Na osnovi debate so bili sprejeti sle- deči sklepi:

1. Glede bolniškega zavarovanja je bil sprejet sklep, da se z zavarovanjem načelno strinjamo, da pa naj organizacija stremi za tem, da se dosedanje ugodnosti v bolnicah, ki jih uživa državno uradništvo, razširijo tudi na vsako zdravniško pomoč. Kakih večjih pri- spevkov za zavarovanje danes učiteljstvo ne zmore.

2. Pozivamo sekcijo upravo, da čimprej izvrši osnutek novih pravil, da ga še pravo- časno dobijo v obravnavo sreskega učiteljskega društva, da bi delegatje za banovinsko in glav- no skupščino dobili pravočasno tozadevna na- vodila od svojega članstva.

3. Sekcijska uprava naj budno pazi, kako bodo poklicani reševali vprašanje učiteljskega kadra v bodočem letu.

4. Pozdravljamo korak kr. banske upra- ve, s katerim namerava pomagati revnim na- darjenim učencem do nadaljnje izobrazbe, ne moremo se pa strinjati z načinom odbire, ka- kor ga predvideva tozadevna okrožnica. Sma- tramo, da je celokupni učiteljski zbor na šoli edini forum, ki lahko da objektivno oceno o intelektualnih in moralnih sposobnostih po- sameznih učencev.

5. Ako se zadnje zborovanje iz kakršnih koli razlogov ne bo moglo vršiti, se daje od- boru polnomočje, da po svoji uvidevnosti stavi predloge za banovinsko in državno skupščino.

Sledil je referat tov. Mihevc J.: »Te- lesni razvoj tukajšnje šolske mladine«, ki je bil sestavljen na osnovi anketnih pol in po- ročil iz vseh šol tukajšnjega okraja. Podrobno je opisal položaj telesno zaostale mladine. Korelacija med pokretovimi in našimi izsled- ki je za tukajšnjo mladino porazna. To na- rekuje tudi posebne naloge glede mladinskega skrbstva in šolskega dela v tukajšnjem okraju. Članstvo mu je za njegov trud in eksaktna izvajanja izreklo hvaležnost. Na osnovi tega referata je tov. Mencej v kratkem prikazu orisal posledice in naloge, ki se stavišajo z ozirom na to stanje tukajšnje mladine. Zbra- ni podatki dovolj zgovorno pričajo kaj je treba pokreniti v zdravstvenem, šolsko orga- nizatornem in pedagoškem pogledu, da se tukajšnja mladina obvaruje pred telesnim propadanjem.

V KNJIGARNI UCITELJSKE TISKARNE v Ljubljani in nje- ni podružnici v Mariboru do- bite vse pisarniške po- trebščine za šolo in dom, knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole;

FABIANI & JURJOVEČ
LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

prilporečata veliko izbiro damskega in moškega blaga, pre- proge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!

Soglasno je bil osvojen predlog, da naj bo prihodnje zborovanje 8. junija t. l. na Pla- ninji pri Sevnici. To zborovanje naj bo po- svečeno izključno organizacijskim zadevam. Podrobne tozadevne informacije in navodila bo dobilo članstvo v posebni okrožnici.

Mencej M., preds.

Mihevc J., tajnik.

Učiteljska tiskarna

—t Sprejemni izpiti za I. razred srednjih šol se bližajo. Priporočamo Mlakar-Kozina. Slovnica in računski snov za sprejemni iz- pit v srednjo šolo. Broširano 10 din.

—t Iskreno priporočamo knjižico ing. Stanka Dimnika: Kako naj si uredimo naše domove za obrambo pred letalskimi napadi. Cena knjižice 5 din. Pri večjem odjemu 10 % popust.

V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru do- bite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znan- stvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znanke; me- rila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega več- barvnega tiska. — V knjigovarnici se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigoveška dela.

Novosti na knjižnem trgu

—k Nova revija Jadranske straže. Znana in cenjena je vsebinsko bogata revija »Ja- dranska straža«, ki jo že dolga leta izdaja istoimensko društvo. Izvršilni odbor JS v Splitu se je letos odločil za izdajo še posebne revije, ki naj bi bila po svoji izredni cene- nosti dostopna najširšim slojem, da bi ideje našega edinega pomorsko-obrambnega dru- štva zajele ves narod. Tudi nova revija nosi ime »Jadranska straža« in je izbor najboljših in najvažnejših člankov iz treh števil uvo- doma omenjenega mesečnika. Nova revija, katere prva številka je že izšla, bo torej tri- mesečnik in bo izšla v štirih številkah na leto. Prva številka, ki ima obliko velike osmerke, šteje 40 strani izbranega čtiva in slik. Enake bodo naslednje tri številke. Celotni letnik stane din 12,—, ki jih je treba poravnati v na- prej. — Slovensko učiteljstvo, ki je steber Jadranske straže v severozahodnih predelih Jugoslavije, ima najlepšo in najugodnejšo pri- liko, da svojo in učiteljsko knjižnico na šoli obogati vsaj s to pomorsko revijo ter iz prve- ga vira črpa snov in pobudo za delo med narodom.

Večno prihajajoče novosti!
A. & E. SKABERNĚ
LJUBLJANA
Na željo pošljemo vzorce!

FR. P. ZAJEC
izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6,
pri franciškanskem mostu
Vsakovrstna očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, hygro- metri itd. — Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine.
Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

Gostilna „Ražem“
Ljubljana — Žabjek

Prvovrstna primorska kuhinja, izborna vina in vedno sveže pivo. — Cenjenemu učiteljstvu se priporoča **Zoran Ražem**

Telefon št. 28-57